

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Cum falsifică bapțiștii istoria creștinismului.

De Dr. TEODOR M. POPESCU, Profesor la Universitatea din București.

Vestmintele bisericesti. Luminările. Tămâia.

III.

Ion Ungureanu spune și despre *vestmintele bisericesti* că sunt luate dela păgâni. Să facă dovada nu poate, dar i se poate aminti în schimb, că aceste vestminte au asemănarea lor în cele ale preoților și arhierelui Vechiului Testament, pe care și bapțiștii îl citesc uneori. Patima însă îi orbește și nu-i lasă să recunoască adevărul, căci scopul lor nu este acesta.

La fel greșește istoricul baptist și cu celelalte lucruri, cu lumânări, tămâe, etc., pe cari le socotește ca împrumutate dela păgâni, târziu, după Constantin cel Mare. El nu știe că și sf. Scriptură a Vechiului Testament cunoaște întrebuițarea religioasă a luminii și a tămâerii¹⁾, și ca îndemn și pildă de tămâere aveau creștinii în darul de smirnă și de tămâe adus Mântuitorului de magi (Matei 2, 11), în tămâerea lui Zaharia (Luca 1, 9), în cuvintele Apocalipsei (5, 8; 8, 3).

La serviciul divin al creștinilor s'au întrebuițat totdeauna pentru luminat unt de lemn și ceară, adică lămpi sau lumânări. Serviciul se făcea la început seara, cum ne dau mărturie și Fapt. Apost. (20, 8), sau dimineața înainte de revărsatul zorilor, când eră nevoie de lumină. Tot astfel eră nevoie de lumină și în catacombe, ascunzături săpate adânc în pământ, și la servicii cu privighere. Dar se întrebuițau lumânări și ziua, deci nu doar

pentru luminat, ci pentru însemnarea lor simbolică religioasă, ca o jertfă adusă, din lucrurile curate ale naturii, lui Dumnezeu, care este „lumina lumii“. Untdelemnul și tămâia sunt amintite și de vechile canoane, numite ale sfinților apostoli. La jumătatea secolului al treilea, la Roma, lumânările erau puse și în sfeșnice de aur (mărturia scriitorului Prudentius, Peristeforon 2, 71). La înmormântarea creștinilor și în mod deosebit la îngroparea martirilor se aprindeau deasemenea lumânări, ca de exemplu la a sf. Ciprian (258). Tot astfel la sărbători mari, la sfințiri de biserici, la înscăunarea episcopilor. Cum pot fi acestea socotite ca lucruri împrumutate dela păgâni când creștinii le cunoșteau din sf. Scriptură și aveau teamă și silă de lucrurile păgâne? Și cum pot fi socotite ca existând la creștini abia din secolul al patrulea, când ele se găsesc întrebuițate înainte de acest timp?

Sfintele Icoane.

Mai mare larmă face însă baptistul pentru întrebuițarea *icoanelor*, pe care o socotește tot un cult păgânesc introdus târziu. După Ion Ungureanu, în primele trei secole nimeni nu îndrăzneă să desemneze figura Mântuitorului, ba creștinii nu ar fi avut nici un fel de icoane (pag. 65—66, 77, 108). Marele istoric se înșeală însă și aci. Descoperirile făcute — și se fac altele noi continuu — arată că vechii creștini au întrebuițat mult arta picturii și chiar pe a sculpturii, în biserici și la cimitire. Catacombele ne păstrează o mulțime de chipuri sfinte și scene din sf. Scriptură, unele din sec. III, altele din sec. II, altele poate chiar din

¹⁾ Levitic 2; 6, 9-14; 24, 27; 3 Cron. 16, 14; Isaia 43, 23; 66, 5; Ieremia 6, 20; 17, 26; 34, 5.

sec. I după Hristos, deci cu mult înainte de Constantin cel Mare.

În secolul nostru, în care trăește și Ion Ungureanu, s'a găsit la Antiohia, cel mai vechi și mai însemnat centru creștin după Ierusalim, un minunat potir de argint, împodobit pe dinafară cu chipul Mântuitorului, al sfinților apostoli, precum și cu sf. Duh ca porumbel, în relief. Cei mai mari învățați cunoscători ai artei creștine s'au pronunțat asupra vechimii potirului dela Antiohia, unii socotindu-l chiar a fi din sec. I. (Biserica ortodoxă română, Aprilie 1930, p. 291—301).

Mântuitorul S'a găsit însă mult înfățișat în chip simbolic: prin păstorul cel bun, printr'un miel, pește, ancoră, ramură de măslin, finic sau prin literele grecești cu cari începe numele Lui. Aceasta, pentru că așa cereau obiceiul și nevoia timpului de persecuție și de luptă cu păgânismul, ca să se prefere simbolul chipului adevărat. Simbolul înfățișă însă pe Mântuitorul Iisus și era cinstit ca atare. Dacă creștinii ar fi fost împotriva chipurilor sfinte, nu trebuiau să le înfățișeze nici simbolic. Iar dacă aveau simboale, puteau să aibă și chipuri. Și au avut.

Chipul sfintei Fecioare, al sfinților apostoli Petru și Pavel și al unor martiri erau obișnuite sigur în secolul al doilea, dacă nu al sf. Fecioare încă dela sfârșitul secolului întâi. Este stabilit deci că Biserica înfățișă chipuri sfinte înainte de Constantin cel Mare. Ele serviau și ca podoabă Bisericilor și ca învățătură și zidire sufletească a creștinilor și erau ținute de ei în mare cinste. Pentru secolul al patrulea avem multe și însemnate mărturii, ca a sf. Vasile cel Mare, a sf. Grigore Teologul, a sf. Grigore de Nisa, a sf. Nil, a lui Ieronim, a fericitului Augustin, a sf. Paulin de Nola și altele, iar pentru cinstirea sfintei cruci avem mărturie din secolul al doilea, dela Tertulian. Desigur că lucrurile sunt și mai vechi decât aceste mărturii, căroro noi le dăm mai multă crezare și ascultare decât lui Ion Ungureanu.

În patima lui, el crede că icoanele erau „adorate” de creștini; că adevărat aceștia li se închinau ca lui Dumnezeu și că s'au și luat măsuri contra cultului lor. El nu știe însă nici în ce stă cultul icoanelor în Biserica noastră, nici nu înțelege rostul măsurilor luate. Icoanele au fost și suntenerate cu respect pentru cel pe care-l înfățișează, nu adorate ca Dumnezeu; iar măsuri s'au luat contra unor abuzuri, cari e ușor de înțeles că nu vor fi lipsit, dar tocmai ele arată că există obiceiul cinstirii icoanelor.

Dacă în veacul al optulea unii creștini și

chiar preoți mergeau până la abuzuri ce ne surprind, cum știe și baptistul (pag. 109), aceasta nu arată decât abateri la cari s'a ajuns cu cinstirea icoanelor și ele au fost câteva cazuri numai, nu practica cea dreaptă a Bisericii. Pentru cultul icoanelor nu interesează însă rătăcirea câtorva creștini, ci învățătura și practica Bisericii. Aceasta nu numai că n'a interzis cinstirea icoanelor, dar a cunoscut-o și recomandat-o din vechi timpuri, știind să facă deosebire între venerare și adorare, cum sectanții nu știu să facă.

Ca și vechii păgâni, cari nu înțelegeau cultul creștinilor și-i numiau „adoratori ai crucii”, baptistul vorbește despre adorarea sfintei cruci, despre îndumnezeirea de către creștini a moaștelor sau a unor lucruri rămase dela sfinți (pag. 94), despre sărbători și posturi, cari abia târziu s'ar fi introdus în Biserică (el nu spune când), despre cinstirea sfinților și a îngerilor, pe care n'ar fi cunoscut-o creștinii mai vechi, ba atât greșește, necunoscând istoria, încât vorbește de piese de teatru creștine, jucate în biserici în vechime, fără să știe ce anume sunt acestea, nici care a fost timpul lor.

El nu vrea să știe, că creștinii au cinstit pe îngeri și sfinți dintru început și nu păgânește, cum aflăm la moartea martirilor; că sărbători au avut din vremea apostolilor; că se postia Mercuria și Vineria încă din secolul întâi, cum ne spune „Învățătura celor doisprezece apostoli” (cap. 8) și că din secolul al doilea se postia și în alte zile, înainte de Paști; că Biserica n'a fost niciodată atât de neștiutoare, în pietatea ei, încât să „îndumnezească” și să „adore” lucruri rămase dela sfinți sau chiar moaștele lor, așa cum cu răutate o defaimă baptistul.

Lui nu-i convine însă să admită aceste adevăruri istorice, pentru că scopul lui este să arate, că dela Constantin cel Mare Biserica s'a stricat, că ar fi căzut în idololatrie, că nu mai merită să se numească „Biserică” (pag. 93—121) și că deci abia bapțiștii au înțeles cuvântul Mântuitorului despre închinare în duh și în adevăr. Cum se pot închină însă în duh, oameni, cari mai întâi nu se închină în adevăr și cari nici măcar nu cunosc și nu respectă adevărul? Cum pot învinui Biserica de stricăciune, oameni, cari nu cunosc nici pe departe firea și mersul istoriei ei și cari la tot pasul adaugă minciună peste minciună și insultă peste insultă, crezând că-și scot dreptate și laudă lor din defăimarea Bisericii?

Taina Pocăinții.

Iată-l încă pe Ion Ungureanu spunând (pag. 141), că de mărturisirea păcatelor creștinilor către preot nu s'a știut nimic până la anul 1215, când s'a ținut la Roma un sinod, care ar fi hotărât acest lucru: „12 veacuri după Christos nimeni nu știă de această poruncă, dar de atunci și până astăzi se practică acest lucru“, zice el cu nerușinarea-i obișnuită. Baptistul nu-și dă seama cum se prinde singur. Căci dacă mărturisirea păcatelor a fost până atunci necunoscută, cum se face că ea se practică și în Biserica de Răsărit, care eră despărțită de peste un secol și jumătate de cea din Apus și care deci nu putea să primească practica acestea? Insemnează deci că mărturisirea păcatelor eră mai veche decât despărțirea Bisericilor și vom arăta noi cât anume de veche. Mai întâi însă să vădăm încă odată neseriozitatea și inconștiența baptistului, care la pag. 94 a cărții sale spune că papa Leon I (440-461) „a invitat și a dispus ca păcatele grele să fie mărturisite de credincioși înaintea preoților“. Ce să credem despre istoricul, care spune apoi că „12 veacuri după Christos nimeni nu știă de această poruncă“?... Centra

Despre ea ne vorbesc Faptele Apostolilor, cari spun că mulți dintre credincioși se mărturisiau, arătându-și faptele lor (19, 18); ne vorbește epistola sf. Iacob (5, 16), ne vorbește sf. Ioan evanghelistul (epist. I, 1, 9). Ne vorbesc părinții apostolici: Clement Romanul în epistola sa către Corinteni (51, 3); epistola numită „a doua către Corinteni“ (cap. (8, 3); Invățătura celor doisprezece apostoli, care spune: „Îți vei mărturisi păcatele în biserică și nu vei veni la rugăciune cu cuget rău“ (cap. 4, 14) și care chiar oprește să se împărtășească cineva înainte de a-și fi mărturisit păcatele (cap. 14, 1); epistola lui Varnava (cap. 19, 12); scrierea numită „Păstorul“ lui Herma¹⁾; deasemenea pentru sec. II sf. Irineu²⁾, Tertulian³⁾; Origen în sec. III⁴⁾, care ne vorbește despre mărturisire publică și particulară⁵⁾; sf. Ciprian⁶⁾, sf. Efrem Sirul⁷⁾.

Șiretul baptist vrea însă să spună, că mărturisirea păcatelor nu se făcea înaintea preotului. Iată totuș ce spune sf. Atanasie: „Așa cum omul, botezat de preot, care și el este om, se

luminează cu harul sf. Duh, tot astfel și cel care-și mărturisește păcatele cu căință, primește prin preot iertarea lor, cu harul lui Hristos“, iar sf. Ambrozie numește mărturisirea „taină cerească“¹⁾. Mărturiile sfinților Vasile cel Mare, Grigore Teologul, Ioan Gură de Aur și ale altor mari creștini din sec. IV și V despre mărturisirea la preot sau episcop sunt strălucite și abundente. Avem de altfel și pentru aceasta mărturiile mai vechi ale lui Origen, sf. Ciprian, sf. Metodie, ale scrierii „didascalia apostolilor“, despre puterea preoților și a episcopilor de a legă și deslegă păcatele mărturisite lor, putere dată de Mântuitorul prin sfinții apostoli (Matei 18, 18; Ioan 20, 22-23). Se vede însă că baptistul n'a citit nici în acest punct Noul Testament.

Sf. Euharistie.

Ce să mai zicem de uimitoarea afirmație a lui Ion Ungureanu, că tot la acel sinod dela Roma (1215) „s'a constatat că pâinea și vinul dela cina Domnului se prefac în corpul și sângele Lui“ (p. 141)? Nu ne mirăm că el nu cunoaște credința de totdeauna a Bisericii cu privire la taina cea mare a sfintei euharistii; că n'a citit epistola către Romani a sf. Ignățiu al Antiohiei, ucenic al apostolilor, care numește pâinea și vinul corp și sânge ale lui Iisus Hristos (cap. 7); apologia I a sf. Iustin Martirul (cap. 66), care spune că în sfânta euharistie nu primim pâine obișnuită și vin obișnuit, ci ele devin „prin prefacere corpul și sângele lui Iisus cel întrupat“; spusele sf. Irineu, care zice că Mântuitorul ne-a încredințat că potirul este însuș sângele Lui și pâinea însuș corpul Lui, că „euharistia devine corpul lui Hristos“ și că ne hrănim cu corpul și sângele Domnului²⁾, și multele mărturii ale lui Origen, Tertulian, sf. Ciprian, ca să vorbim numai despre dovezi din primele trei secole, întrucât pentru cele de mai târziu ar trebui să scriem o carte întreagă.

Nu ne mirăm deci, că Ion Ungureanu nu le cunoaște, căci aceasta cere învățătură, care lui îi lipsește; dar să nu fi citit el oare nici locurile din evanghelii, unde Mântuitorul instituie sfânta euharistie, ca taină a împărtășirii cu corpul și cu sângele Său, cu porunca de a fi săvârșită totdeauna întru pomenirea Sa (Matei 26, 26-28; Marcu 14, 22-24; Luca 22, 17-20; Ioan 6, 51), nici pe cel din epist. I Corint. (11, 23-25), unde sf. apostol Pavel mărturisește taina corpului și sângelui Mântuitorului? Trebuie să re-

¹⁾ Viz. I, 1, 3; viz. III, 1, 5; por. X, 3, 2; asemăn. II, 5; IX, 23, 4.

²⁾ Adv. haereses I, 13, 7.

³⁾ De paenit. 9, 10.

⁴⁾ Omilia la Luca, 17; la Levitic, 2, 4.

⁵⁾ Omilia 2, 6 la Psalmul 37.

⁶⁾ De lapsis, 16; epist. 18.

⁷⁾ Cuvânt depre pocăință.

¹⁾ De paenit 2, 3, 19.

²⁾ Adv. haereses V, 2, 2-3.

cunoască oricine, că baptistul s'a întrecut aci cu gluma. Și că sectanții, în general, când găesc în sf. Scriptură lucruri cari nu le convin, închid ochii și trec peste ele mai departe, ca să spună apoi că lucrurile nu există, pentru că n'au vrut ei să le vadă.

Sf. Fecioară Maria.

Să auzim însă și altă necuviință baptistă: Că până în sec. XIII „nimeni nu îndrăsnea să creadă că Maria a rămas fecioară și după nașterea Mântuitorului“, că de atunci există un cult al ei, că „ea este zeificată“ (pag. 143). El vorbește de Biserica din Apus, fără să explice cum a putut să treacă după shismă cultul sfintei Fecioare din Apus în Răsărit. El n'a celit cuvântul sfântului Efrem despre Maica Domnului: „Tu ai născut după trup pe Dumnezeu Cuvântul, fiind fecioară înainte de naștere și fecioară după naștere, și ne-am împăcat cu Dumnezeu prin Hristos, fiul tău“; nici pe al marelui teolog dela Alexandria, Didim, care spune că sf. Maria „a rămas și după naștere și totdeauna și pentru totdeauna fecioară neprihănită“¹⁾; nici pe al sf. Epifaniu, care mărturisește acelaș lucru²⁾ și alte mărturii cu aproape o mie de ani mai vechi decât secolul în care a descoperit baptistul credința despre fecioria și cinstirea Maicii Domnului.

Și tot așa dela început până la sfârșit, cartea lui Ion Ungureanu e plină de multă prostie și de multă patimă sectară, de contradicții, de nesiguranță, de afirmațiuni neintemiate, de născociri răutăcioase, de rătăcirii voite și nevoite, de bârfire pentru Biserica, de laudă pentru erezii și secte. Scrisă fără știință, fără sinceritate, fără șir în idei și în povestirea faptelor, fără înțelegerea evenimentelor și a oamenilor, fără informație și fără alte dovezi, decât rare ori câte o mărturie trunchiată și răstălmăcită, care nu este nici măcar luată direct dela izvor, și încolo presărată cu „se zice“ sau „se spune“ (pag. 51, 69, 90, 94, 113, 122, 145, 153, 199, 201, 202, 259, 269), cartea lui Ion Ungureanu, „Istoria creștinilor dela zămisirea lor și până în zilele noastre“ este o însăilătură fără rost, o peteceală care face impresia că autorul a luat cum s'a priceput și mai ales cum i-a convenit de ici și de colo, din câteva cărți străine fără nici-o valoare științifică, până a reușit și el să facă ceva, ce crede că poate să se numească un „volum de istorie“.

În realitate, așa cum este scrisă, cartea este o adevărată batjocură nu numai pentru Biserica, ci și pentru cititori, de nu și-a închipuit cumva autorul, că o vor citi numai proștii. El nu știe să scrie nici măcar corect și ortografic, nu știe să se exprime bine românește (multe expresii fac dovada că traduce), nu știe să scrie nume de țări, de popoare și alte nume proprii¹⁾, stâlcește o mulțime de nume străine, pentru că nu le cunoaște²⁾, nu știe să scrie nici chiar numele Mântuitorului³⁾. Nu mai vorbim de aceea, că nu știe să întrebuițeze semnele ortografice (apostrof, liniuță) și punctuația, să articuleze cuvintele, să formeze pluralul, să acordeze subiectul cu predicatul, așa cum se învață din școala primară, și mai ales să întrebuițeze cuvintele, ceea ce dovedește ignoranța generală a istoricului baptiștilor din România.

Istoria și Geografia.

Ne-ar trebui multă hârtie, ca să arătăm toate lipsurile și neroziile cărții lui. Regretăm însă că nu putem s'o facem aci cu amănuntul, ca cititorii să vadă din fiecare neștiința lui Ion Ungureanu și necinstea lui de om care a scris o carte de istorie, disprețuind istoria și pe tovarășa ei nedespărțită geografia. Sunt lucruri, pe cari baptistul putea să le știe din clasele primare (presupunând că le-a făcut) și totuși nu le știe. Nu știe nici măcar ceea ce se poate învăța din Noul Testament: Vorbește de Ahaia și Grecia ca de două țări deosebite (pag. 34); zice că „după înălțarea lui Isus la cer, Apostolii părăsind Britania au venit la Ierusalim“ (pag. 47); că Antiohia și Damasc sunt cetăți ale Iudeii (pag. 48); vorbește de „Betsaida Galileei, provincia Perea“ (pag. 52) și înnumără Roma printre țări (pag. 68). Este lucru sigur că istoricul Ion Ungureanu n'a privit nici o hartă, când și-a scris „Volumul“.

Istoria mai ales este torturată mai rău decât spune baptistul că făcea Biserica apuseană cu ereticii în timpul inchiziției. Neștiind că Iudeii aveau sinedriu, vorbește de „senat“ (pag. 42) și de „sobor“ (pag. 57); necitind Faptele Apostolilor, scrie că sf. apostol Pavel a

¹⁾ Scrie de exemplu: elveția, portugalia, zoroastru, vatican

²⁾ Alioh (Antioh), Pathimus (Pathinos). Diaspor (Diospolis), Sardicea (Sardica), Orban (Urban), Savanarolla (Savonarola), Bernat (Bernard), Masakusets (Massachusetts), Duph (Duphot), Pocha (Focas), Jeromos și Hironom (Ieronim), Erosm și Eros (Erasm), etc. etc.

³⁾ Scrie când Isus (în loc de Iisus) Cristos, când Christos, când Khristos (în loc de Hristos) și-l scrie uneori chiar cu literă mică.

¹⁾ Despre sf. Treime 3, 4.

²⁾ Panarion 79, 3.

cunoscut pe Varnava la Efes, în a treia călătorie misionară, uitând că ei au făcut împreună prima călătorie misionară și nefiind vorba la Efes de Varnava, ci poate de Apollos; că apostolul a fost liberat de Lysias, și altele. Crede că dacă nu știe el să scrie, scrisul eră foarte puțin cunoscut în secolul II și III după Hristos (pag. 66) și că Mahomed eră analfabet (pag. 101), ca istoricul nostru. Schimbă anii și secolele ca pe jucării, schimbă șirul împăraților după plac, lungeste sau scurtează viața oamenilor cu multă ușurință, ba înviază uneori și morții; face pe cine vrea preot, episcop, filozof, păgân, împărat sau ce-i mai trece prin gând, după simpatie și după dispoziție. Pe împăratul persecutor Iulian Apostatul binevoeste să-l facă Iulian „Apostolul“ (pag. 92) și-l numește unchiul fiilor lui Constantin cel Mare, al căror văr eră. Alteori se întrece mult cu gluma, vorbind de „vapoare“ în secolul IX, de „fotografii“ în secolul XVI, născocind limbi cari nu există, ba se vede că a scris despre unele lucruri având febră și aiurând, ca despre iconoclastism, despărțirea Bisericilor, inchiziție, persecuțiile îndurate de secte și altele.

Concluzii finale.

Asemenea greșeli, cari fac de râsul lumii pe istoricul Ion Ungureanu, nu-l împiedecă totuș ca să se laude cu cifre, când e vorba să arate numărul victimelor persecuțiilor din primele trei secole, ale inchiziției, tribunal bisericesc apusean, care judecă și condamnă pe eretici în evul mediu, sau pe ale persecuțiilor suferite de bapțiști. Cât prețuesc însă asemenea cifre, pe cari nimeni nu le poate șii, dar cu cari bapティストul vrea să facă impresie de un învățat, înțelege oricine citind cele arătate de noi aci. Și cât prețuesc toată cartea lui Ion Ungureanu, scrisă ca să defaima Biserica și ca să spună că bapτισmul este podoaba creștinismului și numai el se poate numi „Biserica lui Christos“ (pag. 231), este ușor de văzut chiar din puținul ce am spus aci despre ea.

O carte ca aceasta poate fi orice și se poate intitula oricum; ea nu este însă cece se preinde și nu merită să se numească „Istoria creștinilor“. Aceasta este o nerușinare și o nelegiuire, pe care numai un sectant obraznic putea să și-o permită. Dacă tovarășii lui de rățăcire se pot mândri cu asemenea ispravă științifică, fie în cinstea lor. Noi am ținut însă să arătăm bunilor creștini până unde merge îndrăzneala sectanților, la ce mijloace josnice recur, ca să batjocorească credința, și cultul nostru și cât de „scumpe“ sunt „comorile“,

pe cari țin să ni le dea din „tezaurul“ sufletului lor, cum ne asigură Ion Ungureanu în prefața cărții.

Iată cine sunt sectanții și cum ne cunosc. Iată cine sunt cei cari se laudă a fi ei singurii creștini adevărați și cari ne socotesc pe noi a fi păgâni. Iată cine ne judecă și ne osândește. Iată cine se laudă cu credința, cu sinceritatea, cu iubirea de adevăr, cu teama de Dumnezeu, cu cugetul curat, cu toate virtuțile evanghelice și cu păstrarea întocmai a celor lăsate de Mântuitorului: oameni, cari mint cu nerușinare, cari zac în neștiință, cari insultă cu răutate și perversitate. Aceștia sunt sectanții, așa cum se recomandă prin învățatul lor istoric Ion Ungureanu, secretarul general al uniunii bapτισte din România.

Să luăm deci aminte. Și cunoscându-i așa cum sunt, să cugetăm la cuvintele Mântuitorului despre profeții mincinoși și despre farizeii fățarnici, cari nici ei nu se mântuiesc, nici pe alții nu-i lasă să se mântuiască.

Duhul școalei confesionale.

Curând după ce s'a făcut Unirea cea Mare, învățământul din școalele noastre confesionale a fost statificat, în timp ce minoritarilor li se recunoșteau toate drepturile avute. A fost pentru noi o mare pierdere, o greșală ireparabilă.

În școala de astăzi, afară de rare excepții, nu se mai resimte atmosfera de gândire, simțire și viață a trecutului. Școala de astăzi e mai mult un teren de experimentare a tuturor teoriilor bune și rele a pedagogiei și pedologiei moderne, încât copiii rămân asemenea pepinierelor din cari se cultivă cele mai alese fructe, cari se duc, fără a se griji și de îmbunătățirea solului, care rămâne. Se caută maximum de profit intelectual, dar se lasă în urmă sănătatea și sufletul copilului.

Poporul în general e nemulțumit cu școala actuală și mereu sboară cu gândul la școala confesională, care făcea și instrucție atâta cât se cerea, dar nu neglija nici educația, sănătatea sufletului. Acest lucru se constată nu numai la noi, ci și în... Franța, unde școalele bisericești sunt mai cercetate și fac o strașnică concurență școalei de stat. Și e firesc să fie așa. Pentru că, în școala de acum nu se respectă și *drepturile și dorințele părinților*. Reformele se fac după chipul și asemănarea reformatorilor, nu după necesitățile naturale și morale ale vieții și ale sufletului.

Pentru a scuti școala de anomalii și defectele cari îi sunt inerente astăzi, se cere un lucru: *la un car de minte și de învățură să se adauge și o scânteie de suflet. Puțin aluat creștin, care să dospească toată frământătura învățământului primar.* Fără el activismul și practicisul, preconizat de școala actuală, duce la cel mai urât materialism practic, ceace nu intră nici în intenția legiferaților.

Deprinderea cu viața creștină din pruncie și împrietenirea cu duhul bisericii din copilărie, dă vieții un rost mai înalt, pe cum sarea dă gust bucatelor.

Este un fapt constatat că copiii au *dispoziții religioase* înăscute, cari se manifestă încă din vrâsta cea mai fragedă. A nu ținea cont de acest lucru în școală, înseamnă a neglija o bună parte din sufletul copilului, și mai înseamnă a face ceace fac sportmanii, cari prin exerciții excesive într-o direcție, degenerază și se tâmpesc în altă direcție.

Școala e chemată să crească și să răsădească toate *dispozițiile bune* ale copiilor. În urmare și cele religioase. Numai în chipul acesta își împlinește integral misiunea ei didactică.

Spunem acest lucru gândindu-ne mai ales la dascălii bătrâni, cari au știut atât de iscusit să împace acest postulat necesar al școlii adevărate. Ne referim chiar la un dascăl de aci din Arad, care pe lângă toată programa analitică, atât de încărcată, a găsit și timpul ca să pregătească cu elevii săi cântările liturgiei pe două voci, cântând în câteva rânduri chiar și în catedrală. Cât de impresionante sunt glasurile copiilor nevinovați, față de cele ale corurilor noastre mixte sau bărbătești! Este o adevărată înviorare efectul glasului înțergesc al copiilor, ascultat mai ales în biserică.

Cu cât meșteșug și cu câte greutate se pregătește și conduce un cor mixt să zicem, — dar cât de simplu, ușor și natural se cântă, unison sau pe două voci, cu copiii. Acest lucru place tuturor și ceace e mai important *place și copiilor*, și acest lucru trebuie reținut.

Școala trebuie să dea copiilor și ceace le place, nu numai ceace se scrie la program. Numai atunci își va atinge scopul.

Instrucție și educație armonică și integrală, iată ce reclamă biserică și viața să se facă în școală. Cu alte cuvinte *să se planteze, în programa școlii actuale, duhul școlii profesionale.* Și rezultatul nu poate fi decât bun. Mai bun ca cel al școlii fără religie și fără suflet. *Pr. Il. V. Felea.*

† Moartea medicului Dr. Ștefan Albu.

Un accident nenorocit a omorât pe medicul distins Dr. Ștefan Albu, în ziua de 5 August a. c. Iși luase concediu și mergea, cu cumnatul său Dr. Aurel Demian și un șofer, la Sovata, unde erau la cură d-na. vād. Dr. Demian, soacra medicului, și fiica acestuia, dna Albu.

Plecaseră la ore 6 și până la Petriș făcuseră drumul în condiții bune.

La Petriș, fatalitatea l-a îndemnat pe Albu să treacă însuși la volanul mașinei și dându-i o viteză mai mare, nu peste mult a urmat nenorocirea. Ajungând o roată într'un făgaș, Dr. Albu a dat mașinei benzină și viteză, prin care fapt mașina a făcut diferite salturi în aier. Pe Dr. Demian și pe șofer mașina i-a aruncat afară, alegându-se ambi cu niște răni ușoare. Nenorocirea lui Albu a fost că, încrezându-se în forța sa fizică, s'a forțat să înfrâneze mașina care s'a izbit de pământ cu așa mare putere, încât capul regretatului Albu izbit de șosea, s'a spart ca un ou. Moartea i-a fost fulgerătoare. — Vestea tragediei regretatului Albu a produs în Arad și județ o impresie penibilă, căci regretatul medic acum era în floarea bărbăției și avea reputația unui medic cu renume mare.

La fața dezastrului s'au dus mai mulți intelectuali din Arad și seara corpul raposatului Albu a fost adus acasă și așezat pe un catafalc în locuința sa din Institutul obstetric. În mormântarea directorului Albu s'a făcut Sâmbătă în 8 August, la ora 10 înainte de masă, în fața unui public imens. Când cosciugul de metal a fost scos în curtea Institutului Obstetric, lumea plângea. Plângea cu disperare tata răposatului, Ștefan Albu fost director al liceului din Brad, apoi văduva rămasă tineră, 2 surori, un frate și alte rudeni. Prohodul l-a săvârșit I. P. C. S. părintele Arhimandrit P. Morușca, asistat de protopopii T. Vațian, S. Stana, Preoții Turic, Codrean, Mihaș și diaconul Măcinic.

Răposatul a fost parentat de părintele protopop S. Stana. Au mai vorbit directorul Spitalului de copii din Arad Dr. C. Radu, în numele Ministerului Sănătății publice și universității din București, al cărei docent era Albu; medicul Dr. Vicaș în numele medicilor din Arad; medicul Dr. Santai în numele Institutului obstetric. Iar la morminți au vorbit medicul Dr. Pescariu în numele Universității din

Cluj și Dr. Botei în numele medicilor și compatrioților decedatului din Munții Apuseni.

Părintele S. Stana a parentat pe răposatul prin următoarele cuvinte:

Adânc Intristată Familie,
Jalnică Asistență!

Moartea fulgerătoare a distinsului medic și profesor Dr. Ștefan Albu, provenită dintr'un accident groaznic, când soțul iubitor alerga să-și vadă pe scumpa sa soție, ne-a sângerat sufletul și ne-a copleșit de durere. Stăm uluiți și nu știm cum să ne consolăm, eând trebuie să ne luăm rămas bun dela iubitul răposat, care a intrupat în sine o inteligență scăpărătoare și un suflet mare.

Năpraznica moarte a vrednicului director Dr. Ștefan Albu, ne arată, cât de nepătrunse sunt tainele Providenței Divine și cât de infimă este viața unui om în fața eternității.

Regretatul răposat Dr. Ștefan Albu, a făcut parte dintr'o generație de grele sacrificii, prin care s'a pregătit și înfăptuit încheierea unității noastre naționale. El a fost unul dintre cele mai reprezentative figuri ale acelei generații, care, îmbinând într'un mod armonios cultura clasică cu simțirea creștină, a înțeles așa de bine, că viața pământească, fără conștiința datoriei împlinite, este o viață deșartă.

Munca pentru dânsul era o credință. El nu concepea drepturi fără datorințe și personalului dela Institutul, pe care îl conducea cu o rară destoincie, nu înceta să-i arate că, ridicarea unui individ sau colectivității consistă în muncă și ordine.

Răposatul a fost o podoabă a tagmei medicale din România. Institutul Obstetric, al cărui întemeietor și director a fost profesorul Dr. Ștefan Albu, și-a câștigat, sub conducerea sa, un renume european.

Caracter sobru, înfocat iubitor de neam, generos și fiu credincios al bisericii noastre ortodoxe, decedatul prof. universitar, Dr. Ștefan Albu, dădea mîlei înțelesul din sf. evanghelie.

Ne părește prea curând. Prea curând, pentru că golul, lăsat în urma sa, se va umplea cu greu, căci persoane, de talla directorului Albu, sunt prea puține în lumea de azi.

Adânc intristată soție, intristați tată, frate, suror! mamă-soacră, cumnați și cumnată! Și noi plângem împreună lăsa pierdere, dar aflați mângăiere la picioarele Mântuitorului Hristos, care chiamă: „Veniți la mine toți cei intristați și năcăjiți“. Toți suntem muritori și trecători prin viața pământească. Deci consolați-vă în nădejdea unei viitoare revederi.

Bunul Dumnezeu să odihnească sufletul regretatului în cununa celor drepti. Amin.

Sacrilegiul dela Constantinopol

de Nichifor Crainic

La Constantinopol au reinceput brusc și cu o violență neașteptată atacurile turcești împotriva Patriarhiei ecumenice. Chestiunea nu e, firește, așa de nouă. Ea durează în special de când dictatorul Kemal și-a instalat în Turcia regimul de „europenizare“ cu iataganul. Că în concepția lui Kemal mohamedanismul e socotit ca o calamitate care a paralizat energia turcească și că, prin urmare această religie, fu harem și trândave visuri de farniente lascliv, trebuie, desrădăcinată din sufletul turcesc, pentru a-l desrobi astfel energia dinamică, n'avem nimic de zis. E o chestiune care se circumscrie în cadrul turcesc sau cel mult în cadrul lumii mahomedane. Desmahomedanizarea turcilor prin foc și sabie este, din punct de vedere cultural, o chestiune care îi privește pe arabi în special. Cultura mohamedană, care în evul-mediu a cunoscut o epocă de glorioasă înflorire, poartă păcetea genului arab. Turcii n'au adăugat aproape nimic. Ei au primit pasiv o religie și o cultură care, după concepția lui Kemal, i-au moleșit treptat, stingându-le virtuțile războinice și redându-i cu totul anacronici epocii moderne. Împotriva acestui anacronism acționează sângeros bravul Kemal, care a tăiat sumedenii de capete pentru a le debarasa de fesuri!

E curios că profesioniștii umanitarismului european, așa de iritabili când în România s'a spart un geam, n'au suflat și nu suflă un cuvânt de protest împotriva acestor masacre provocate în Asia-Mică de europenizare kemalistă. Precum tot așa de curioasă e muțenia lor față de crimele fără precedent în istorie ale bolșevicilor împotriva ortodocșilor din Rusia. Precum tot așa de curioasă e aceeași muțenie față de nedreptățile pe care le îndură arabii din Palestina.

Umanitarismul acesta — vă aduceți încă aminte de acțiunea d-lor Barbusse, Guernut, Torrès, Rolland și Panait Istrati în ce privește România! — umanitarismul acesta își are limitele lui foarte stricte: când e vorba de persecutat o religie, fie și prin hecatombe, el tace și aplaudă discret. Kemal, din punctul acesta de vedere este un umanitarist desăvârșit. Crimele sale împotriva religiei se încadrează perfect în doctrina și în acțiunea umanitarismului european. Fiindcă la baza acestui umanitarism stă francmasoneria ateistă care vrea suprimarea oricărei religii — afară de una: aceea a „poporului ales“. Iar Kemal, în Turcia sa, e un strălucit reprezentant al spiritului masonic.

În consecință, atitudinea lui față de mohamedanism e generalizată față de toate credințele religioase.

Față de patriarhia ecumenică din Constantinopol lucrurile se complică oarecum. Ea e grecească și turcii

redeșteptăți o suspectează necontentit de pan-elenism. Când cu câțiva ani în urmă izbucni conflictul sângeros dintre Grecia și Turcia, Patriarhia ecumenică avu de îndurat violențe și umilinți groaznice — în nepăsarea totală chiar a lumii creștine ortodoxe. Odată încheiat acel conflict, Patriarhia se bucură de oarecari libertăți spirituale, garantate prin angajamente internaționale. Dar iată că aceste libertăți se dovedesc fictive. Acțiunea de persecuție și umilire a reînceput cu aceeași violență. Ziarele turcești din Constantinopol atacă furibund Patriarhia.

Spiritul batjocoritor merge așa de departe încât aceste ziare numesc Patriarhia „Bas-papazlâc” adică simplu protopop. Deși internațional obligați, turcii nu mai vor să recunoască titlul și funcția milenară a Patriarhiei ecumenice. Aceasta e tot una cu tentativa de a o desființa. Ceva mai mult: ei cer interzicerea acestei Patriarhii de a mai întreține relații chiar de ordin duhovnicesc cu orice altă biserică ortodoxă din afară de Turcia. Adică să fie restrânsă la porțiile și însemnătatea unui protopopiat oarecare.

Iată suprema batjocură la care e supusă cea mai glorioasă Patriarhie a creștinismului și metropola sacră a credinței noastre ortodoxe!

Impotriva acestui sacrilegiu fără pereche, ziarele grecești din Atena „Proia”, „Elefteron Vima”, „Ethnos” „Patris”, și celelalte protestează în lungi și documentate articole de fond ale căror traduceri le am sub ochi. Protestul lor e profund îndreptățit, dar fiind grecesc, turcii desigur îl vor interpreta ca un protest nu atât ortodox cât pan-elenist. E drept, că ziarele grecești pun chestiunea unilateral. Și aici greșesc.

Patriarhia ecumenică nu privește numai pe ortodocșii din Turcia sau pe cei din Grecia. Ea ne interesează pe toate popoarele ortodoxe. E singura Patriarhie care se numește *ecumenică* adică *universală*. Și universalitatea ei o recunoaștem toți credincioșii răsăriteni. E adevărat că în doctrina ortodoxă această ecumenicitate nu e tot una cu primatul papal al Catholicilor. Patriarhul din Constantinopol nu e infailibil când vorbește *ex cathedra*, ca Papa dela Roma. El este *Primus inter pares*, adică cel dintâi între egali, dar cu aceasta nu are mai puțin prioritatea față de toți ceilalți ierarhi ai ortodoxiei. În acest sens Patriarhia din Constantinopol e singura Patriarhie universală a ortodocsiei. Astfel, judecând nu numai după sentimentul general creștin, dar în spiritul doctrinei unitare ortodoxe și în spiritul istoriei universale a creștinismului, batjocura criminală a francmasonilor lui Kemal față de Patriarhia ecumenică ne isbește, — direct, — pe toate bisericile naționale ortodoxe.

Dacă prin imposibil d. Mussolini, bunăoară, ar încerca ceva similar împotriva Vaticanului, catolicismul întregului glob pământesc s'ar resvrăti ca un singur om. E foarte adevărat că bisericile ortodoxe sunt organizate jurisdicțional și administrativ după criteriul

național, dar toate la un loc alcătuiesc o singură biserică, cu o doctrină unică și intangibilă și cu un centru concret: Patriarhia ecumenică. Nici una din aceste biserici naționale nu poate fi indiferentă soarta unei biserici surori, dar, cu atât mai puțin, tuturor la un loc nu le poate fi indiferentă soarta patriarhiei ecumenice. Precum slava ei dogmatică și spirituală e slava noastră a tuturor, tot astfel restriștea ei de azi trebuie să fie restriștea noastră a tuturor. Patriarhia e numericeste foarte redusă și rezistența ei așteaptă ajutorul solidarității noastre universal-ortodoxe. Bisericile surori și bisericile filiale sunt datoare să facă front comun.

În ce privește biserica noastră națională ortodoxă, ea e fiica directă a Patriarhiei ecumenice. Ea nu mai poate rămâne indiferentă la batjocura pe care de ani de zile malca sa duhovnicească o îndură din partea păgânismului alimentat de francmasonerie. De când am devenit biserică autocefală, s'a creat printre noi o condamnată mentalitate particularistă, ce contrazice spiritul universal al ortodoxismului și ne-a determinat să săvârșim o serie întreagă de păcate și greșeli, printre care reformele nenorocite din ultimii ani nu sunt cele mai mici. A ne păstra mai departe în particularismul strâmt al acestei mentalități înseamnă a abdica dela spiritul adevărat al creștinismului. Restriștea Patriarhiei ecumenice vine ca o nouă piatră de încercare a acestui spirit.

Ee sosește tocmai într'o perioadă de pregătire a viitorului sinod ecumenic. Dar ce fel de pregătire ar fi aceasta dacă rămânem indiferenți la sacrilegiul dela Constantinopol?

Dar, pe lângă protestul solidar al ortodoxiei jigante, se impune încă o chestiune: *aceea a internaționalizării Patriarhiei ecumenice*, printr'un sinod permanent, alcătuit din reprezentanți ai tuturor țărilor ortodoxe și printr'o contribuție efectivă a fiecărei biserici naționale la susținerea acestei Patriarhii. Binele ce ar rezulta dintr'o asemenea organizare — posibila numai prin hotărârea sinodului ecumenic, — ar fi incalculabil pentru viața ortodoxă.

Constantinopolul, înalte de a fi Stambulul steril al geamiilor, a fost crezul filosofic al Europei medievale și e metropola de totdeauna a ortodoxiei.

„Universul” nr. 71 din 16 III 1931

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala”

Combaterea păcatelor mai obicinuite în popor.

*P. On. oaspeți,
Iubiți frați în Cristos,
Iubit popor!*

În urma ordinelor Superiorității noastre bisericesti ne-am întrunit și noi azi, preoțimea din jur, în cerc religios, ca se cunoaștem și combatem păcatele ce bântuie în poporul nostru, mai ales acum după războiul mondial. Păcate au fost și vor fi cât va fi om pe pământ, pentru că zice Sf. Scriptură că: „de 7 ori la zi va cădea dreptul”, — însă scopul și datorința noastră este ca prin cuvânt și fapte se desrădăcinăm aceste rele, cari duc omenirea la peire, iar sufletele lor la osândă veșnică. Ca să le putem combate, însă, trebuie să le cunoaștem și cunoscându-le să aflăm și să întrebuițăm mijloacele cele mai potrivite pentru stărpirea lor. Chirurgical sau doctorul, care face operațiuni, de multe ori este nevoit a tăia un membru al corpului ca să mântuiască corpul rămas; grădinarul înlătură de pe pom ramurile uscate, ca să-l ferească de uscăciune; plugarul scoate spinele cu rădăcină cu tot, ca să-l poată stărpi din ogrorul său; tot asemenea preotul și învățătorul trebuie să aplice cele mai aspre mijloace față de popor și de copii, ca să-l îndrepteze pe calea cea bună. Despre modul cum are să fie preotul față de turma credincioasă, pe care o păstorește, ne învață Mânt. Isus Christos la Evang. Ioan, când zice: „Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun sufletul său își pune pentru oi. Iar năimitul și carele nu este păstor, căruia nu sunt oile ale lui, vede lupul venind și lasă oile și fuge și lupul le răpește și risipește oile”. (X. v. 11—12.) Deci, ca fiecare dirigător să-și poată împlini chemarea, trebuie să lupte cu toate puterile, ca să poată ajunge la rezultat bun. „Dzeu nu voește moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu”. Deci și noi, conducătorii voștri sufletești, nu voim și nu putem — în urma îndatoririlor sfinte ce avem — să lăsăm poporul a aluneca pe povârnișul prăpăstiei morale, pentru că avem răspundere mare în fața lui D-zeu și față de neamul și biserica românească, din carea cu toții facem parte. Pentru că truda și osteneala noastră să fie încoronată cu succes, vă rugăm și pe Dv., iubiți poporeni, să ascultați sfaturile și îndemmurile noastre și să le urmați, căci toate au de scop fericirea voastră veșnică și vremelnică. După aceste cuvinte introductive îmi iau voie a vă vorbi azi despre păcatele mai obicinuite în poporul nostru, nizuindu-mă a le combate, vă rog deci să mă ascultați cu luare aminte.

I. Cel mai lăjit păcat în popor e beția. Că ce patimă urâtă este beția, este destul ca să vezi un om trântit în șanțul drumului mare, în zi frumoasă de

lucru, ori pe culare dormind cu capul pe masă în birt, ori pe altul mergând dela birt spre casă cu părul sburlit, răcnind ca o fiară și înjurând în chip murdar și de cele sfinte, — iar apoi da a ajunge acasă se la cu biata femele la bătae că nu i-a făcut pe voe, și câte alte fapte urâte nu săvârșește bețivul, până ce dela o vreme îl apucă somnul.

Câți românași de ai noștri nu lasă creșterii făcuți cu trudă la lucru, în crășma lui Ițig, iar alții au vândut la piață un purcel, sau un vițel și n'au eșit din birt, până ce n'au avut un leu. Ajuns acasă și-a bătut nevasta și copil în loc să le fi dus ceva de ale mâncării, iar ca urmare a beției a mai zăcut 1—2 zile, apoi din nou a mers la birt, ca să se întrame, căci vorba bețivului e „cul cu cui se scoate afară”. Câte nenorociri aduce beția, putem să aflăm, dacă citim zilnic gazeta, crimele ce se fac, partea cea mai mare se fac prin beție. Ca să cunoști un sat, de are mulți bețivi ori nu, este destul să vezi casa lui D-zeu și școala, apoi gospodăriile oamenilor, și la moment vei observa că în satul unde sunt mulți bețivi, casa satanei — adică birtul — este palat, iar celelalte edificii sunt neglijate, căci bețivul n'a dat pe seama casei lui D-zeu și a școlii un leu, ci a acoperit palatul lui Ițig cu țigă și i-a făcut poarta de fer, iar casa lui e deslipită și afumată, încât crezi că e bordel țigănesc. Să vedem acum cari sunt urmările beției?

1. Sărăcia; deoarece bețivul nu are împărțeala și așa copiii lui sunt sdrențoși, casa lui toacă de goală, iar în podul casei se bat șoarecii de foame.

2. Copiii din părinți bețivi aproape toți sunt schilozii, epilepticii și piperniciții, după cum ne arată acest dezastru icoanele antialcoholice atârinate pe pereții primăriilor.

3. Bolile cele mai multe și mai urâte, ca oftica, sifilisul ș. a. le aduce tot bețivul în comună, pentru că beția mai are și alți frați, în primul rând desfrâul, de unde se nasc aceste boli.

II. Al doilea păcat încuibat în popor este minciuna. Este știut că omul este înclinat mai mult spre rău decât spre bine. Cu toate acestea D-zeu a înzestrat pe om cu minte și voie liberă, deci poate alege între bine și rău. Scopul minciunii este mai ales ascunderea adevărului. Minciuna de regulă stăpânește pe omul care trăește în desfrâu și care nu cercetează casa lui D-zeu unde se propovăduiește adevărul. Omul care de mic a cercetat școala și biserica, urăște minciuna și nu rare-ori auzi dela oamenii cu frica lui D-zeu zicând despre omul păcătos și mincinos, că „cu minciuna ori prânzești, ori cizezi”. Ca să ne ferim de minciună trebuie să ne rugăm lui Dzeu, ca să nu ne ducă în ispită. Omul mincinos este desconsiderat de toată lumea.

III. Al treilea păcat este procesul sau pâra. Partea cea mai mare de oameni azi nu mai ascultă de poruncile lui D-zeu, care zice „să iubim pe vrăș-

mași noștrii și că „să iertăm păcătoșilor noștrii“, ci pentru ori-ce fleac se duc la avocat. Prin procese se nasc cele mai multe dușmăni și rele. Sudoarea săracului se scurge în punga avocatului, iar la urmă nu omul care a pârât, ci avocatul este de vină, că i-a vândut averea pe nimica. Câte pilde frumoase avem în Sf. Scriptură despre iertarea datorilor și totuși noi nu le urmărim, ci asuprim pe fratele nostru.“ Că ce urmări rele au procesele e destul să citim publicațiunile de licitație dela Judecătoria și să ne gândim din ce trăesc boerește într'un sat ca Hălmagiu 4 advocați, dacă nu tot de pe spinarea poporului, care aleargă pe la advocați, încât în zi de târg află la un avocat mai mulți oameni, decât popor într'un praznic la sf. biserică.

IV. Al patrulea păcat este luxul sau fala. Femeile noastre, decând s'au înmulțit banii, par'că au uitat să lucreze ca din bătrâni. Multe nu mai lucrează haine de cânepă, ci numai misr și bumbac; iar în loc de oprege cumpără marama de mătase și alte ștofe scumpe, căci — vezi Doamne — așa e moda, iar cismele din bătrâni le-au schimbat în ghete cu cauciuc; tot asemenea și bărbații și-au însușit în mare parte un port ca la țară; deși noi de aici suntem la pământuri slabe și neroditoare. Câți oameni n'au luat chiar bani din bancă cu camătă grea, ca să îmbrace femeia, căci nu putea să o lase mai pe jos ca altele, poate mai sărace. Scăzând prețul vitelor și altor lucruri ce vîde plugarul nostru, s'au împuștat și banii, însă greutatețile au rămas tot acelea, ba încă au mai crescut și atunci învinuesc România-Mare că nu au bani de ajuns pentru a-și satisface poftele. Dacă însă noi am fi cruțători ca înainte de război, nu ne-am plînge, că nu avem bani, însă poporul nu mai ține proverbul făurit de el însuși „nu este mult să nu se gate și puțin să nu se ajungă“, ci banii agonisiți cu ușor îi cheltuește tot așa cu ușor.

V. Al cincilea păcat este avortul sau lăpădarea fătului. Femeile tinere de azi nu mai urmează pilda celor bătrâne în privința familiară. Multe femei cu stare bună nu doresc se albă decât un copil, sau cel mult 2, așa, că numărul nașterilor scade din an în an. Dar scade și numărul femeilor tinere, căci partea cea mai mare pieră în urma avorturilor, sau cari nu pier devin bolnăvicioase ori neputincioase așa, că de multe-ori, vezi o femeie tineră de 30—35 ani mai slabă ca o babă de 60 ani și care la timpul său a avut o familie de 8—10 copii. Aceste femei uitate de sine nesocotesc porunca lui Dumnezeu „creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți și calcă porunca a VI zicească, care zice „se nu ucizi“, — săvârșind totodată și crimă, care, după legile țării, se pedepsește cu temniță. În privința familiei putem lua pildă dela jidani, cari se bucură de familie numeroasă și pe care, dacă îl întrebi ce familie are?, îți răs-

punde: 7—8 copii, țină-m-i Dumnezeu, — ba în legea lor și azi este rușine pentru femeia stearpă.

Iubiți Creștini!

Despre fiecare dintre păcatele ce am amintit s'ar putea scrie cărți întregi, — ba se și află b.-oră, despre beție ș. a., eu cred, că chiar și în biblioteca școlii, ori a parohiei, așa, că vă recomand să le citiți, ca se vedeți mai amănunțit cele ce v'am spus eu azi, chiar mai rămânea, ca cunoscând DV. aceste păcate se vă dau leac în contra lor, deci vă rog, ca nu numai se ascultați sfatul meu, ci să-l și urmați.

Ad I) În ce privește beția vă organizați în societate de temperanță, adică vă uniți mai mulți la oaltă și faceți vot, că nu veți mai bea beuturi alcoolice. Statutul, după care ar funcționa societatea, se află la of. par. iar preotul DV. cu bucurie va conduce aceasta binefăcătoare societate.

Ad. II. Ca se scăpați de păcatul minciunii Vă organizați în societatea „Oastea Domnului“, iar cei mai tineri în societatea „sf. Gheorghe“, ale căror statute deasemenea se află la păstorul vostru sufletesc și care ar avea însuș mare mângăere să conducă aceste societăți, știind, că sunt spre binele turmel sale.

Ad. III. Cât privește procesele, curmați-le în „Sfatul păcii“, carele cred, că este înflințat și în parohia DV., căci după cum zice proverbul „e mai bună o pace strâmbă, decât o pâră dreaptă“. În cazul, că ați curma procesele, nu veți fi siliți a da bolf și suba din spate avocatului și veți avea un trai liniștit și fără griji.

Ad. IV. Lăsați luxul și fala pe seama celor ce o pot purta fără grije că n'au ce mânca mâne și vă îndestulați cu vechiul și frumosul nostru port din bătrâni, pentrucă trebuie să știți, că lucrul de mână e mai frumos, mai trainic și mai ieftin ca cel de fabrică.

Ad. V. Vouă femei tinere vă zic, să vă feriți de urâtul păcat al avortului și nu împedecați cursul naturii! Luați pildă dela femeile înțelepte și cinstitute cari se mândresc cu familia lor. Aduceți-vă aminte de cuvintele Mânt. Isus Cristos, carele zice „ce va folosi omului de va dobândi lumea toată și-și va perde sufletul său, sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său“?

Iubiți Creștini.

De încheiere vă zic să nu vă supărați sau să credeți că scopul meu a fost să vă dojenesc aici în public. Nu! Dimpotrivă scopul meu este ca să vă dau hrană sufletească și în acest scop voi ruga pe bunul Dumnezeu ca să vă ajute ca să împliniți în măsură cât mai mare sfaturile părințești ce v'am dat, ca să puteți ajunge la fericirea vecinică și vremelnică. Mulțu-

mîndu-vă la toți pentru bunăvoința, cu care m'ați ascultat, vă doresc noroc și spor la muncă, deci cu Dumnezeu înaintel

1930. 12. X.

L. Juga preot.

Creștinismul și tehnica modernă.

Răsfoiam o carte de istorie universală cu chipuri. Cetăți și orașe din timpuri străvechi, din evul mediu și de acum 100—200 de ani îmi trecură pe dinaintea ochilor. Pretutindeni se zugrăvea aceeași liniște și mulțumire, iar circulația oamenilor pe jos sau călări este caracterizată prin cinstea patriarhală și siguranța deplină. Simetria liniștită a orașelor, a satelor, a străzilor era totodată copia vieții de toate zilele a cetățenilor. Comparând viața omului de atunci, cu cea de acum, vedem, că omul din vremurile acele nici nu visa măcar energia fulgerătoare a electricității, sau energia zdrobitoare a aburului, a apei, a uleiului, cari toate aceste abea acum câteva decenii au fost înegunchiate de om. Străbunii noștri nici ideile nu aveau ce ascunde în taințele ei natura care ne încunjură.

Voiu scoate din minunata împărăție a tehnicii numai câteva exemple spre a evidenția ceea ce voesc să zic. Îmi aduc aminte de Blériot sau Zeppelin și de perfecționările aparatelor lor în decurs de 10—20 ani. În 1929 aeronava Zeppelin a parcurs calea dela Friedrichshaffen până la Tokio în 4 zile, câtă vreme și cel mai rapid tren ar face-o în 14 zile. — Automobilele nu se mai mulțumesc cu o viteză de 40-60-80 km. pe oră, ci, precum am cetit prin ziare, prințul nostru Nicolae a câștigat deunăzi la Budapesta premiul prim cu o mașină ce a parcurs 202 km. pe oră. Luțea trenurilor crește și ea zi de zi. Cetisem despre trenurile provăzute cu elice ca aeroplanelle. Aceste fac până la 200 km. pe oră, așa că distanța Arad—Brașov (cca 430 km.) ar face-o un astfel de tren în 2 ore 15 minute, câtă vreme acceleratul de azi o parcurge în 12 ore. Și luțea câștigată, nu se va opri aici! Am putea aminti despre minunata invențiune a radio-lui, care se bazează pe unde ce se propagă cu o luțea de nedescris, așa că într'o secundă o undă încunjură pământul aproximativ de șapte ori, apoi desupra televiziune, fotografiare, fierbere și încălzire dela mil de km. etc.

Dar în fine, ce are creștinismul cu aceste descoperiri tehnice? Se ating ele undeva? În serviciul omului de azi stau energiile de mii și zeci de mii „ca putere“, nenumărate hornuri de ale fabricilor, mașini dinamice, ciocane cu aburi, prin urmare la ce ar fi nevoie ca omul să se oprească și la alte realități, cari stau deasupra acestor lucruri? Omul crede numai ceea ce vede. Lumea pământească este pentru dânsul totul absolut, adevărul și realitatea. Într'un timp, în

care omul accentulează că are mai mare nevoie de tehnică, decât de rugăciune, oare aceste două cuvinte: creștinism și tehnică se pot pune una lângă alta? Vom răspunde că da! căci deasupra realității din oțel a întregii evoluțiuni tehnice stă mai sus, foarte sus, realitatea viului și eternului Dumnezeu!

Oare, în alergarea lui nebună, neguțătorul sau inginerul, în haetul mașinelor sale, nu se întreabă: la ce atâta alergătură, zdroabă în zilele noastre? Cu inventatorul motorului Diesel, ne putem și noi întreba: prin aceste invențiuni omul a devenit mai fericit? Și vom răspunde: nu! de o mie de ori nu! De unde atunci nenorocirea ce stăpânește lumea? *De acolo că omul a zidit și zidește tehnica fără Dumnezeu.* Răpît de măreția descoperirilor sale, omul devine mândru și încrezut. Ateistul Spengler Oswald zice: pentru că omul pitic își închipuie că este stăpânul atotputernic, care a încălecat lumea — a devenit el cea mai închipuită ființă pământească. Pentru el există numai metri și kilograme, fier și oțel, putere de aburi și energie electrică. Mașinile sunt Dumnezeu lui și Mântuitorul lui. Nu mai e nevoie de Dumnezeu. Dumnezeu nici nu există!

Nu există Dumnezeu? de ce? pentru că omul își pune în contul propriu descoperirile tehnice, dar atunci de ce nu-l fac ele fericit și mulțumit? de ce nu-l dau ele viață? O neghiobie omenească! priviți lumea tehnică a prezentului, oare nu ne arată ea însăși degenerări grozave, tocmai pentru că au scos din joc ideea de Dumnezeu?! Ziarele ne spun că în lumea stăpânită de tehnică sunt cam 20 milioane de muritori de foame, de șomeri. Un P. C. îmi spunea deunăzi că pentru terminarea unui lucru era nevoie odinioară de 100 oameni, iar azi fac mașinile același lucru cu 3 oameni. Deci cei 97 de oameni sunt aruncați în mrejele mizeriei. Iată deci cum tehnica cea fără de Dumnezeu face lumea șomeră, lipsită de pâinea de toate zilele!

Sau să ne cugetăm la războiul mondial. Ce grozăvenie?! Fabricile fabricau tunuri, șantierele navale dreadnaught-uri și submarine, chemia bombe de gaz, aeroplanelle puse în serviciul războiului împărțeau moartea din văzduh, toate aceste se chiamă a fi binecuvântările tehnicii?

Fără de Dumnezeu toate talentele și darurile omului, în loc să servească spre binele și fericirea omenirii, vor ajunge un adevărat blăstăm pentru ea. Fără Dumnezeu tehnica transformă pe om în mașină, lucrul său va fi fără suflet, fără viață, existența lui fără înțeles. Fără de Dumnezeu să năruie pământul, cu toată cultura, tehnica și evoluția lor. Omul să străduiește să nimicească cerul, dar Cel ce locuiește în ceruri, este bunătatea și iubirea întrupată. Omule! nu auzi glasul eternului părinte, zicând către tine din înălțimile văzduhului?: Dumnezeu nu-ți este ție dușman ci cel mai sincer prieten!!!

I-iar.

Clasa cultă.

— O întâmpinare —

Există în societatea postbelică o castă de oameni, cari se pretează a fi îndrumătorii masei mari, ajunși la ranguri și poziții nebănuite, — grație capriciilor sorții ironice și ajutorului circumstanțelor sinecuriste politico-sociale — pângărind cu sfidare fără seamăn numirile de: bărbați de stat, savanți, artiști, filozofi, protagoniști etc., al căror scop și ideal de viață se reduce numai la „pâne și circ“ ș'al căror zeu se numește: argintul sunător.

Aceștia mai poartă numirea de: elita, crema societății umane, la carea însă se poate liniștit aplica dictonul lui Napoleon referitor la ruși, că: „Trebuie zgâriit rusul și îndată apare cazacul“, știut fiind doară că majoritatea se complăce și laudă cu laurii dobândiți în străinătate, prin diferite titluri, dar în realitate sânt adepți clandestini și înversunați propagandiști ai diferitelor curente și științe oculte, ca: ateismul, francmazoneria, spiritismul, ș. a., urmărind binecunoscute scopuri anticreștine și sociale, mai având pe deasupra și devize ca: spânzurarea ultimului rege cu intestinele celui din urmă preot creștin.

Acest soi de oameni desechilibrați, întrucât preceptele divine nu cadrează deloc cu teoriile lor utopice, ba sunt chiar diametrul opuse lor, voesc cu orice preț și prin orice mijloace să schimbe și distrugă actuala ordine socială și viața religioasă morală, pentru ca apoi să întroneze peste tot și toate sistemul absurd neuman din imperiul lui Antihrist de peste Nistru.

Nu se mai sfiesc apoi acești indivizi să denigreze și să calomnieze la toate ocaziile binevenite, — atât cu vorbe, cât și prin scrisul lor „sui generis“ — biserica ortodoxă și pe modeștii ei slujitori, martiri ai credinței în trecut și râvnitori la o soarte mai bine meritată în prezent.

Nu se rușinează acei reprezentanți culturali a-1 numi pe preoții români oameni incuți și nemanierați (— vezi Doamne, poate fiindcă nu știu dansa wanstepul ori foxtrotul?) imputându-i chiar Dnui Nic. Iorga vina de a se fi ocolit cu astfel de oameni, vrednici numai de disprețul tuturor.

Ba, ce e mai mult, acei hulitori și bârfitori, lipsiți de orice scrupule și simț moral, ating neînchipuite game de temeritate și impudicătate.

Se afirmă, că unul chiar dintre actualii corifei politici ar fi făcut o declarație publică, adânc ofenzătoare și jignitoare la adresa preoțimei ortodoxe și a bisericii dominante — apărută și într'o gazetă jil-dovească — prin carea debitând o mulțime de învinuiri neîntemeiate și epitețe incalificabile și detestabile, precum și discreditoare în fața opiniei publice,

termină cu concluzia de a preferi baptismul față de biserica ortodoxă.

După aceste constatări atât de decepționante, ne întrebăm acum: Se poate ca într'o țară românească, carea cu ajutorul lui Dumnezeu — iar nu cu al francmazonilor sau ateștilor — și prin jertfa de sine a celor 800,000 fii ai ei — și-a realizat visul secular al strămoșilor, zic, este cu puțință, ca într'o țară creștină ortodoxă, biserica dominantă, temelii statului nostru național să fie în acel chip necinstită, chiar de un fiu al ei, ridicat de ea la o treaptă atât de înaltă?

Preoțimea ortodoxă română a tractului Bellinț, întrunită în conferința sa din comuna Recaș, ținută la 23 Iulie a. c., luând cu adâncă mâhnire și cu profundă indignare sufletească cunoștință de cele mai susarătate, înfierază și vestejește eșirile violente, atât ale străinilor de neam și lege, cât și ale fiilor ei inconștienți de poziția și rolul ce-l dețin în dauna țării și spre rușinea lor proprie.

Conferința preoțească, întrunită, roagă simultan pe I. P. S. Sa Patriarhul bisericii ortodoxe Dr. Miron Cristea și S. Sinodul bisericii ort. române, ca pătrunși de demnitatea care o dețin ca supremul for, să binevolască a lua cuvenitele măsuri legale în scopul punerii la punct a pornirilor și ieșirilor nejustificate, cerând cuvenitele sancțiuni împotriva atacurilor incalificabile, îndreptate împotriva instituției divine și a organelor ei.

Aceasta satisfacție morală ne-o cere — afară de opinia publică — prestigiul etic-social a fiecăruia în parte, precum și caracterul divin și sacru al instituției pe carea o reprezentăm pe pământ și carea nu poate fi terfelită mai pre jos decât o instituție de ordin și caracter profan.

Ceice au urechi de auzit să audă!

Lucian Lungu
preot.

NB. Gazetele ortodoxe române sânt rugate a reproduce acest articol. Idem

Leon Nicolaevici Tolstoi.

Leon Nicolaevici Tolstoi, născut din viață nobilă, după o viață de tânăr, în care a cules tot ce poate da viața unui băiat de bani gata, a început a disprețui vechea lume, în care trăiesc, și pe care o iubise o bucată de vreme. Misterul acestei transformări sufletești nu a fost încă lămurit, cu toată uimirea întregului Continent și cu toate încercările făcute de a aduce lumină. Pricina acestei schimbări sufletești nu-și poate găsi originea decât în nenumăratele cute ascunse ale sufletului rus, nici azi înțeles de Europa. Cauzele acestui mister plutesc deasupra imensității stepelor ruse, cu orizonturi largi, în cari încap toate bunătățile și

toate răutățile, atât cele morale cât și cele materiale.

Creer de o precizie și amploare uimitoare, ce scoate monumente literare de proporții uriașe, citat în tovărășia lui Sheakespeare, a lui Dante, Homer și Moise, a descris viața în cruda sa realitate, cu o măiestrie încă neîntrecută. A căutat apoi să creeze o morală și o etică, a căror rezultate se pot asemăna cu slaba și pipernicită recoltă eșită din brazdele năcăjite și zgâriate cu plugul de lemn.

Arta lui Tolstoi are două etape: una genială în adevăratul înțeles al cuvântului și care cuprinde descrierea crudă și obiectivă a realității și adevărului; a doua etapă cea a profetului, a moralizatorului, a sec-tarului creștin sui generis, în care geniul său e gătit de despotismul și fanatismul moralei și credinței se-c-tariste.

În prima etapă a activității sale de artist literar, sufletul omului este arătat ca o mică roțiță, în mașină-ria corpului nostru. Omul e un schelet ce umblă, și e îmbrăcat — pentru puțină vreme — cu caldul aco-periș al vieții. Toate șurupăriile vieții pământeste sunt ca apa ce curge și ca frunzele ce se vestejesc. Istoria, pentru el, nu e decât un haos de fapte fără țință și de lucruri ce se produc la întâmplare. Eroii săi își petrec fără muzicalitate viața zilnică și monotonă. Tolstoi descrie realitatea fără milă, crud și cu o ob-iectivitate genială. Arată umanității destinul ei pămân-tesc, dominat de umbra morții, din a cărei brațe nu e scăpare.

Tragic în descrierea celor pământeste, încearcă să creeze, ca consolare, un cer al sufletelor, deasupra materiei trupesti întunecate și supusă legilor me-c-anice.

În a doua etapă a activității sale încearcă diri-jarea vieții și moralizarea sufletului. Dar arta, necre-dincioasă celor ce caută să nu i-se supună complect, începe să pălească, iar genialul Tolstoi, rupând, una câte una legăturile cu arta, e stropit, din ce în ce mai mult, cu petele parțialității, spre a deveni un doctri-nar, elementar de sensibil. Și o ceață, o beznă rece se lasă asupra logicei lui, ceea ce-l împiedică să gă-sească, în noua sa activitate, o scăpare fericită, luncând mereu spre fanatismul moral și spre despotis-mul etic, cari îl depărtează așa de mult de elementul fundamental al geniului său, încât gânditorii europeni încep să nu-l mai înțeleagă.

Acolo, unde descrie fără milă realitatea, Tolstoi e magistru, e genial. Dar când încearcă să instruiască, să ajute, să amelioreze și dirijeze viața și sufletul, a-colo arta își pierde forța, iar însuși Tolstoi devine o figură, pe care o poți nu numai atinge, ci și răni grav.

Predicatorul pocăiților din Igrîș la vânătoare de pești.

Intr'o zi, cam pe 'nserat,
S'a lășit vestea prin sat
Că Murășu a esundat,
Tot omul să pregătește:
Vine apa, vine pește.
Pocăitul stă pe gând,
El nu poate fi la rând.
Ce să facă, s'a gândit,
Ar merge la pescuit.
În sfârșit el s'a vorbit
Cu-un creștin bun și cinstit,
Să-l dea mreja cum o fi,
Ce-or prinde vor împărți.
Când a fost la împărțit
Pocăitul s'a gândit,
Că peștele cel mai mare,
Greu de șase chilograme,
El să-l scoată la vânzare,
Să facă pe el parale;
Al doilea ce-a rămas,
Tot așa mare și gras,
La ținut pe sama lui,
Iar apol creștinului
I-a dat numai doi pescuți,
Pocăitul cel drăguț.
Spune-mi mie, dragă frate,
Așa știi să faci dreptate,
Să-ți faci numai ție parte?
În Scriptură unde scrie,
Dacă mergi în ortăcle,
Să-ți faci parte numai ție?
Voi să strig în gura mare,
Să străbată 'n adunare,
Ca s'audă fiecare,
S'audă și să 'ntăleagă
Predica să nu-ți mai creadă;
Tu predici numai din gură
Vorbe din Sfânta Scriptură,
Nu din inima curată.
Lăcomia te arată.
Sufletul tău ipocrit
Foarte rău ți l-ai rănit;
Iar acum în sfârșit
Eu rog frații tăi pe rând
Să nu-ți dele crezământ,
Să-ți detragă al tău cuvânt.

Igrîș, la 30 August 1930.

Ioan Jebelean
credincios ort.

Birul preoțesc.

In atențiunea celor cu cădere.

O indemnizație cu adevărat învechită, cam de o 150 de ani, încă de pe vremurile împărătesei *Marla Teresia de Habsburg*, care, în vederea retribuției mizerabile a preoțimei noastre ort. române, s'a fost îndurat a ordona prin diplomă împărătească să i-se amelioreze acesteia, cât decît, existența, prin conferirea de sesuni parohiale numite „*Eclesii*” și prin fixarea a unei plăți de tot modeste în naturallii, ce are a se presta preotului, respective parohului de către parohianii, sau enoriașii săi, sub titlul de „*Bir preoțesc*”.

Nu voesc aci a discuta chestia sesunilor parohiale, cari în foarte multe locuri, și mai cu seamă la parohiile de cl. II-a și III-a, nici nu constau din 32 jugăre cadastrale de pământ arător, precum era aceasta contemplat dela început, ci mult mai puțin și chiar și puținul acesta constă, mai cu seama în părțile deluroase și muntoase ale țării noastre, poate din vre-o câteva jugăre de pământ arător mai bun, ori mai puțin productiv, cum a dat Dumnezeu, poate dintr'un mic și neînsemnat complex de fânaș, pe care porțiune de pământ preotul neputându-o lucra în regie proprie, pentru el foarte costisitoare și fără rentabilitate, e silit a o da în parte, ori a o esarenda după împrejurări. Deci venitul preotului de după pământ, fiind recoalta pendentă în mare parte și dela umblarea și fluctuațiunea vremii, e cât se poate de restrâns și redus, considerând, că după sesia parohială, ca porțiune canonică, nu comuna bisericăscă respectivă, cum ar fi desigur mai cu dreptate și mai echitabil, ci parohul usufructuar are să supoarte și dările enorme de stat, după cum o știu aceasta prea bine frații preoți din propria lor experiență și după cum reiasă aceasta foarte evident și din cele mai recente concursuri escrise pentru îndeplinirea parohiilor vacante, în care concurse între altele se accentuează cu toată precizia că: „*preotul ales va suporta toate impozitele după venitul parohial*”.

Probabil, că cei dela fosta împărăție, cari au conferat „*illo tempore*” preoților sesunile parohiale, își vor fi dat seama de insuficiența acestei retribuțiuni și de aceea au impus enoriașilor așa numitul „*bir preoțesc*”, care după cum se știe în general, constă din naturallii și anume pe unele locuri din o cantitate oarecare de grâu, iar pe altele de porumb, cerând enoriașii a presta parohului indemnizația aceasta în măsură mai mică ori mai mare, adică fiecare proprietar de pământ ori de casă de după situația sa materială.

Propriamente despre retribuția aceasta a preotului, pentru împrejurările grele ale existenței de astăzi, încă de tot insuficientă, respective despre modul de încasare a birului preoțesc voesc a mă ocupa puțin

la locul acesta și a-mi face unele reflexiuni, cu cari sper, că frații preoți vor fi întru toate de acord.

Dupăce birul preoțesc și-a trăit veacul și pe care enoriașii, întrucât îmi este cunoscut, nici nu-l plătesc bucuros, considerându-l de o sarcină grea și apăsătoare pentru ei, — în realitate însă destul de neînsemnat, — dovadă, că abia dintr'o sută se va afla unul singur, care de bună voe, ori din îndemn propriu să-l preste, aducându-l la casa preotului, ar trebui sistat de tot și înlocuit cu o retribuție uniformă în bani, ori dela comunele bisericăști, ori și mai bine și mai potrivit din vistieria Statului. Dar fiindcă nu se poate prevedea timpul mult dorit și așteptat în nerăbdare de către cei interesați în cauză pentru reformarea acestei retribuțiuni, corespunzător împrejurărilor cu totul schimbate de astăzi, și până atunci, până când se vor lua măsurile de lipsă pentru înlocuirea birului preoțesc în naturallii cu o plată fixă în numerar, ar fi foarte de dorit și recomandabil, ca autoritățile noastre bisericăști, superioare, în bunăvoința căroră, față de preoțimea supusă lor, nu ne îndoim pe nici un moment să intervină fără amănare(!) și cu toată autoritatea de care dispun, la On. Guvern al Țării, ca acesta să dispună, respective să ordoneze în modul cel mai strict și sever, ca birul preoțesc, — unica sarcină disparentă a parohienilor față de parohul lor, impus bietul cu o grămadă de obligamente oficiale și materiale, — să se încaseze dela enoriași prin organele sale subalterne, pentru că e de tot jenant și degradător pentru sârmanul preot, ca el însuși în persoană să-și încaseze aceasta competență legală — sărăcie goală — a sa, mergând dela casă la casă, întocmai ca stăvarul, văcarul și porcarul satului, mai având să plătească din puținul său și cărașia pentru adusul acasă a birului, căci astfel de servicii nu le face nimenea gratuit, sau așa numai de pomană.

Modul acesta avitic de încasare a birului preoțesc, cum e practicat până astăzi, nu e de loc acomodat a ridica prestigiul preoților noștri înaintea enoriașilor, precum și a conlocuitorilor noștri străini de neamul nostru, ci tocmai din contră, e prea potrivit de a li scărița vaza și autoritatea, de care trebuie să se bucure necondiționat, pentru ca să-și poată împlini cu demnitate și cu succesul recerut sacra misiune în sfera modestă a activității sale.

În trecut pe alocuri a obvenit că la dispoziția energetică a cutărui primpretor de plasă cu mai multă bunăvoință față de preoții din plasa sa, birul preoțesc să fie încasat dela enoriași prin organele administrative comunale, dar încasarea birului, în chipul acesta îndată a încetat când respectivul primpretor a fost permutat, sau că a eșit din aceea funcțiune a lui.

Temerea, ce poate ar avea-o forarile noastre bisericăști mai înalte, că prin atari procedări eventual s'ar da ansă la înstrăinarea credincioșilor de Biserica

noastră, nu ar fi justificată de loc, căci din cauza încassării birului preoțesc prin organele Statului, — întrucât îmi este cunoscut, — încă nici unul dintre enoriași nu și-a părăsit Biserica și legea sa strămoșască, deoarece țaranul nostru e dat de pe vremuri a împlini fără șovăire și împotrivire porunca stăpânirei mai înalte, deci cu un motiv mai mult de a se sista încassarea degrădătoare din cale afară a birului — prin preoți — și de a se introduce modalitatea corespunzătoare amintită și accentuată mai sus, adică încassarea birului preoțesc la ordinul Guvernului prin organele sale administrative subalterne, până când retribuțiunea aceasta nu va fi reformată radical și definitiv, prestându-se în bani din partea Statului spre mulțumirea preoțimei noastre retribuită până acum destul de mașter, dar încărcată din greu cu o mie și o sută de obligamente și sarcini.

Aș fi foarte satisfăcut și bucuros, dacă expunerile mele de mai sus ar fi învrednicite de considerațiunea cuvenită din partea cercurilor conducătoare ale Bisericii noastre și acestea ar proceda în consecință, căci slabul meu glas nici de cum nu l-am ridicat în propriul meu interes, sau în vre-un interes particular, ci exclusiv în interesul general bineprinceput al clerului nostru, având în vedere prestigiul acestuia identic, cu prestigiul Bisericii noastre ortodoxe române, care între toate împrejurările trebuie asigurat și salvat și pe care noi preoții în prima linie cautăm să-l promovăm mereu din toate puterile noastre.

Sănnicolaul-Mare, la 30 Iunie 1931.

Nicolae Fizeșianu
protopop mil. ort. rom. în retr.

Isus.

Cu vorba-I blândă născut-a în creștini
Iubirea-umanitară, și răstignit

A fost de frații săi, cari L-au hulit,
Punând pe capul Lui cunună de spini.

— Spre răscumpărarea noastră-a pățimit
Atâtea chinuri, de către-acei haini;

— Și roae de sânge îi curgeau din mâini —
Nu s'a întristat... ci pururi a zâmbit!

O lume'ntreagă-a cucerit cuvântu-I,
Ce-i plin de adevăr, și mântuirea
În El ne-a fost, — noi păcătoșii ce suntem...

În veci de veci să ne rămână chipu-I
Icoană de'nchinare, — fericirea
Ne-a dat-o; smeriți, în față-I să cădem.

INFORMAȚIUNI.

Superstiție Florentină. — O legendă răspândită la Florența povestește că Mântuitorul, când s'a suit la cer, a luat cu dânsul un greere. Din legenda aceasta s'a născut un ciudat obicei.

În săptămâna de înaintea Înălțării Domnului să vând pe toate străzile greeri în colivii de bambu. Tot florentinul, bogat sau sărac, religios sau nu, cumpără un greere și îl îngrijește ca ochii din cap, fiindcă nenorocirile cele mai mari s'ar abate peste orice bărbat, femeie sau copil, al cărui greere ar muri înainte de Înălțare.

În ziua Înălțării Domnului, de'ndată după serviciul religios, greerii sunt duși în grădinile publice de pe malurile fluviului Arno. Aci dintr'odată începe corul ascuțit al greerilor închiși în colivile lor.

Familiiile se așează în grupuri mici sub salcii și ușcioara coliviei se deschide, iar prizonierul e pus pe pământ, în mijlocul glumelor și pariurilor. Dacă atunci greerele sare vesel în aer, proprietarul lui va fi fericit tot anul, dacă greerul se cațără printre ierburi va avea supărări.

Superstiția aceasta e atât de puternică, încât îndrăgostiții își pun până și logodna la încercare cu greerii. Și dacă greerii lor să târască pe jos, îndrăgostiților le pierde curajul de a se mai căsători.

Catedrala „Christos Mântuitorul“ din Moscova va fi dărâmată de bolșevici, și în locul ei se va clădi un cinematograf pentru 15.000 persoane. Sălbăticie!!

Bulgarii din Cadrilater (comitetul executiv al organizației „Dobrogea“) au tâlcuit un memoriu-protest pe care-l vor trimite Ligii Națiunilor. În el se vor plânge (cum fac de altcum totdeauna, până și în somn) împotriva guvernului, care, zic ei că nu i-a lăsat să voteze așa cum se pricep ei, cu prilejul alegerilor de deputați.

Se pare că tot e adevărat când li-s'a spus „tucă-na glava“. Auzi, acolo! Zice că Bulgarii dobrogeni voesc să elibereze Dobrogea, care ar fi bulgărească, și să-o dea Bulgariei, așa cum dai cuiva de pomană o ceapă ori un cățel de usturoi.

Pază strașnică a poruncit guvernul să se facă dealungul drumului de fier, la poduri, la autorități — în cuprinsul întregii țări. În orașe circulă patrulare pentru paza liniștei. Această măsură bună s'a luat din cauză că dușmanii noștri din lăuntru și din afară a țării — cum sunt de pildă bolșevicii — încearcă mereu atentate, deraieri, stricăciuni de tot felul și furturi de acte și dosare.

Obrăznicie? Legațiunea Ungariei din București, socotind că Transilvania și acum pote fi în stăpânirea Ungariei, a trimis școlilor ungurești un formular cu întrebări, la care să răspundă și răspunsul să-l

trimită la Budapesta. Legațiunea ungară din București a călcat — în chipul acesta — înțelegerea ce este între țări, și care spune că legațiunile străine, dacă voesc să afle ceva, să se adreseze ministerului de externe.

Prea multă îndrăsneală ungurească, ce-ar trebui pusă la punct!

Bărbat de stat — ascet. Presa minoritară comentând întâlnirea dela Paris a bărbaților de stat: Laval, Briand și Bruening, subliniază impresia extraordinară ce acest din urmă a făcut-o ca om asupra celor doi miniștri francezi.

Cancelarul Dr. Heinrich Bruening — care e abea de 46 ani și s'a născut din părinți țărani — e un taciturn, un fanatic al muncii și, mai presus de toate, un bun creștin. Înainte de a ajunge cancelar a fost încă din tinerețe un anteluptător al muncii sociale creștine și alături de măestrul său, misionarul Berlinului: Sonnenschein, a fost veșnic animat de deslegarea problemelor creștine-sociale.

Ziarul englez: „Evening Standars“ scrie despre cancelarul Bruening, că are o singură haină; că a intrat în palatul din Wilhelm-strasse cu un singur geamantan și că nu va avea mai multe îmbrăcăminte nici atunci, când odată va părăsi acest palat deoarece el este un ascet creștin.

Cea mai mare biblie din lume. De doi ani un tâmplar din Los Angeles, Loui Wainai, lucrează noapte și zi la compunerea celei mai mari biblie din lume. El și-a terminat de curând lucrarea.

Pentru a efectua această operă de răbdare și de credință, s'a servit de o mașină de mână din modelul cel mai primitiv. Pe pagini de 90 de centimetri, a imprimat fiecare literă separat. Pentru a nu comite nici o eroare și a nu omite nici un semn de punctuație, el urmărea în mod scrupulos fiecare literă pe biblia lui de familie. Cea mai mare carte din lume conține 8048 de pagini. Cântărește 900 de kilograme și deschisă, măsoară 2 metri 50. („Dimineața“ din 19 VII 931).

Istoria turnului din Babilonia. Eruditul german Eckhardt Ungern a reușit să descifreze tăblițele de lut găsite de curând în Babilonia. Aceste tăblițe conțin istoria turnului babilonian.

Turnul se afla chiar la Babilon, alături de templul Marduc. Înălțimea de 300 de picioare a turnului avea darul să-i impresioneze adânc pe vechi, cari credeau într'adevăr, că vârful turnului intră în cer.

Construirea acestui monument a început cu 3000 de ani înainte de nașterea lui Isus Cristos. În cursul veacurilor, turnul a fost de câteva ori avariat. În anul 478 înainte de era creștină a fost complet distrus de către Xerxes.

Tăblițele de lut au fost scrise în 229, înainte de era creștină; ele conțin multe date interesante, care confirmă povestirile Bibliei și ale lui Herodat despre acest turu. („Dimineața“ din 20 VII 931).

Un accident de avion. Pilotul se salvează cu parașuta — Iași, 19. — Un accident de avion s'a întâmplat ieri dimineață în localitate.

D. locot. Dimitriu, din flotila de aviație, decolase de pe aerodromul local pe avionul monopol No. 66.

Aviatorul făcea exerciții înrăznețe, fiind urmărit și admirat de colegii săi de pe aerodrom.

Aviatorul se pregătea tocmai să aterizeze, când deodată a întâlnit un puternic curent de aer care l-a aruncat afară din avion.

Printre cei ce urmăreau zborul locotenentului Dimitriu, s'a produs panică.

O clipă mai târziu însă, aviatorii au văzut o parașută deschizându-se și locotenentul Dimitriu scoborând încet la pământ.

Avionul rămas fără pilot, și-a continuat drumul câteva minute și apoi a căzut la pământ sfărâându-se complet.

Comandantul flotilei a deschis o anchetă.

Licitație minuendă.

Pe baza avizului aprobat de Ven. Cons. Eparhial No. 4411 | 1931 pentru reparațiunile și amenajările bisericei ort. rom. din comuna Vărădia de Mureș, se publică licitație minuendă pe ziua de 16 August 1931, orele 5 p. m. în sala casei culturale din Vărădia de Mureș, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de strigare Lei 118780.
2. Licitanții nu vor putea pretinde nici un fel de spese pentru participarea la licitație.
3. Licitanții vor depune ca vadiu 10%.
4. Licitantul, care va lua în întreprindere lucrarea, va avea a suporta spesele devizului.
5. Devizul se poate vedea la oficiul parohial.
6. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere lucrarea celui licitant, în care va avea mai multă încredere, fără privire la rezultatul licitației.

Vărădia de Mureș, 6 August 1931.

2—2

Consiliul paroh. ort. rom.

Redactor responsabil: SIMION STANA